

**HOE WERKEN
ONDERWIJS
EN JEUGDHULP
GOED SAMEN?**

**DE RESULTATEN VAN
ONDERZOEK NAAR
SAMENWERKING
SAMENGEVAT**

HOE WERKEN ONDERWIJS EN JEUGDHULP GOED SAMEN?

Voor u ligt de samenvatting van het onderzoek naar de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. De vraag was welke kennis er al is over die samenwerking.

Die vraag kwam vanuit de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Zij hadden het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek en ZonMw gevraagd om hier onderzoek naar te laten doen. Dit als voorbereiding op een mogelijk onderzoeksprogramma.

Het Verwey-Jonker instituut heeft het onderzoek uitgevoerd. Zij hebben verschillende activiteiten ondernomen om zicht te krijgen op de beschikbare kennis. Die activiteiten staan hiernaast schematisch weergegeven.

De opbrengsten uit de activiteiten lichten we verder toe na de inleiding. In dit document doen we dat puntsgewijs. Deze samenvatting is bedoeld voor beleidsmedewerkers die gaan over de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Maar uiteraard ook voor andere geïnteresseerden.

INLEIDING

3

4

LITERATUURONDERZOEK
OVER DE SAMENWERKING TUSSEN
ONDERWIJS EN JEUGDHULP

7

LITERATUURONDERZOEK
OVER SAMENWERKING UIT
ANDERE RELEVANTE DOMEINEN

8

INTERVIEWS MET EXPERTS
OVER DE SAMENWERKING TUSSEN
ONDERWIJS EN JEUGDHULP

9

DISCUSSIE MET HET VELD
OVER DE OPGEHAALDE KENNIS

INLEIDING

Een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp zorgt voor een veilige leeromgeving. Hierin kunnen jeugdigen zich sociaal en cognitief ontwikkelen. Helaas blijkt dat de samenwerking vaak nog onvoldoende op orde is. Hoe kan die versterkt worden? Uit Nederlandse en internationale literatuur, en uit gesprekken met experts, ouders en jeugdigen is kennis opgehaald over de samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs.

'Iedereen heeft er belang bij dat het kind zich goed ontwikkelt. Maar heeft iedereen wel dezelfde doelstelling? We gaan er vaak zomaar van uit, maar het is niet altijd zo. We hebben het er te weinig over met elkaar.'

Zo zegt een ouder in september 2021 tijdens een groeps gesprek met andere ouders en jeugdigen. De deelnemers hebben allemaal ervaring met de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Zij zijn dan ook één van de bronnen in deze studie om zicht te krijgen op hoe de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp kan worden versterkt.

Want die verbinding is essentieel. Eerder Nederlands onderzoek¹ laat zien dat een intensieve samenwerking tussen onderwijs, ouders en jeugdhulp bijdraagt aan een veilige leeromgeving voor jeugdigen. Ook een uitgebreide internationale overzichtsstudie² toont dat samenwerkingsrelaties tussen verschillende zorgdisciplines leidt tot betere zorg, een beter zorgproces én hogere cliënttevredenheid. Hoe groter de investering om de samenwerking te verbeteren, hoe groter de effecten.

Ondanks het belang van een goede samenwerking, blijkt die vaak nog onvoldoende op orde te zijn. Daarnaast zijn interventies regelmatig op eigen inzichten gebaseerd en op praktijkvoorbeelden. Ze zijn nog (te) weinig gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. De wetenschappelijke kennis die er is over de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp is versnipperd en

de praktijk is er onvoldoende van op de hoogte. Terwijl ondertussen de praktijk zelf ook factoren voor een succesvolle samenwerking signaleert.

Het doel van de huidige studie is om de bestaande kennis over de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp inzichtelijk te maken. Die kennis komt zowel uit Nederlandse en internationale literatuur naar samenwerking, als uit aanpalende wetenschapsdomeinen en uit gesprekken met experts, ouders en jeugdigen. De studie resulteerde onder meer in succesfactoren voor samenwerking. In deze verkorte kennissynthese lichten we de succesfactoren toe en de inzichten die uit de verschillende gesprekken zijn gehaald.

De studie leidde ook tot inzichten in welke kennislacunes er nog zijn en tot vier aanbevelingen voor toekomstige samenwerkingen tussen onderwijs en jeugdhulp. Voor die onderdelen en voor de uitgebreide resultaten en referenties verwijzen wij graag naar het volledige rapport. ■

¹ Gerdes, J. (2021). *All inclusive? Collaboration between teachers, parents and child support workers for inclusive education in prevocational school*. Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam.

² Carron, T., Rawlinson, C., Arditi, C., Cohidon, C., Hong, Q.N., Pluye, P., Gilles, I., & Peytremann-Bridevaux, I. (2021). An Overview of Reviews on Interprofessional Collaboration in Primary Care: Effectiveness. *International Journal of Integrated Care*, 21(2).

WAT WETEN WE OVER SAMENWERKING TUSSEN ONDERWIJS EN JEUGDHULP?

Uit Nederlandse en internationale onderzoekspublicaties komen verschillende factoren naar voren die een samenwerking beïnvloeden. Het gaat hierbij over samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, maar ook over samenwerking in het bredere sociale domein. De factoren zijn ingedeeld op:

1. **bestuurlijk/institutioneel niveau;**
2. **relationeel niveau;**
3. **professioneel niveau;**
4. **procesniveau;**
5. **ondersteunende kennisystemen en informatie-uitwisseling.**

1. Bestuurlijk/institutioneel niveau

In de eerste plaats beïnvloeden bestuurlijke en institutionele factoren een samenwerking. Dit komt bijvoorbeeld omdat organisaties te maken hebben met verschillende institutionele (politieke, financiële en juridische) kaders. Hieronder worden puntsgewijs verschillende succesfactoren binnen het bestuurlijk/institutionele niveau toegelicht.

- De belangrijkste succesfactor op dit niveau is een **gezamenlijke visie** of groepsidentiteit. Hiervoor dienen betrokken partijen, zoals professionals en gezinnen, al aandacht te hebben tijdens hun eerste startgesprek. Vooral voor overeenkomsten en voor gelijkwaardigheid en gezamenlijkheid. In verschillende gemeenten zorgde een gezamenlijke visie voor korte lijnen, snel schakelen, betrokkenheid en flexibiliteit.
- Verbinding in het sociale domein komt het makkelijkste tot stand onder begeleiding van de **lokale overheid/gemeente**. Zij kan het proces vanuit het collectieve belang bezien. In de huidige praktijk is hier een grote verbeterslag mogelijk, omdat veel gemeenten binnen één regio de jeugdhulp nog niet samen organiseren en er daardoor verschillen zijn in samenwerkingen.
- Binnen het bestuurlijk niveau is een **brede netwerkbenadering** een succesfactor. Hierin opereren huisartsen, lokale teams en het sociale netwerk in de wijk. De lokale overheid/gemeente speelt ook hier weer een rol om het ondersteuningsproces aan te sturen.
- De kwaliteit, vormgeving en afbakening van de **basisondersteuning** is tevens een factor. Nu vaak nog een belemmerende, omdat schoolondersteuningsprofielen in de praktijk alleen op papier bestaan. Of ze verschillen per school, per samenwerkingsverband en daardoor per gemeente.
- Ten slotte zijn binnen dit bestuurlijke niveau voor een succesvolle samenwerking heldere afspraken nodig over de **financiering** en de inzet van mensen en middelen. Onduidelijkheid hierover is een belemmerende factor. Het werkt bijvoorbeeld vertragend als er geen duidelijke afspraken zijn. ►

Succesgemeenten ontwikkelen hun visie al vroeg in het proces, in interactie tussen professionals en gezinnen.

2. Relatieve niveau

De factoren op het relationele niveau hebben te maken met een open dialoog tussen betrokken organisaties en dat zij zich samen inspannen om relaties te onderhouden. Hieronder worden puntsgewijs verschillende succesfactoren binnen het relationele niveau toegelicht.

- Een succesfactor voor samenwerking op het relationele niveau is een **betrokken leider**. Diegene zorgt dat er draagvlak is voor een samenwerking. Dit zijn vooral de ‘veranderkundige’ leiders, wat ook wel transformatieel leiderschap heet. Daarnaast zijn dit leiders die op een gelijkwaardig niveau samenwerken met hun team, bijvoorbeeld wanneer zij doelen vaststellen rondom jeugdigen en hun gezinnen.
- Een andere succesfactor op dit niveau is om regelmatig **samen te reflecteren** of doelen zijn behaald. Dit ‘stilstaan’ leidt ertoe dat betrokken onderwijs- en jeugdprofessionals urgentie en relevantie voelen voor waar zij gezamenlijk aan werken. Om samen te kunnen reflecteren is het nodig om te **monitoren**. Hierbij wordt gemonitord op de werkzaamheden van de verschillende organisaties en op de samenwerking

zelf. En er wordt ook gemonitord wat de samenwerking betekent voor een specifiek kind en zijn of haar ouder (casuïstiek). Tot nu toe blijkt het een uitdaging voor onderwijs en jeugdhulp om op een uniforme manier te monitoren.

- **Nabijheid** is ook een succesfactor die samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp bevordert. Dit is niet alleen *fysieke* nabijheid, waarbij er een ontmoetingsplaats is, maar ook *inhoudelijke* nabijheid waarbij partners samen kennis vertalen naar hun eigen domeinen en daar inzetten. Ten slotte is er nog *persoonlijke* nabijheid, waarbij partners de kennis van de ander herkennen, waarderen en integreren in hun eigen handelen. Samenbrengen van onderwijs en jeugdhulp in één gebouw zorgt voor fysieke nabijheid, maar het biedt geen garantie voor verbeterde praktijk.
- Recent empirisch onderzoek laat zien dat **vertrouwen** tussen de betrokken partijen een factor is. In succesvolle samenwerkingsverbanden durft men elkaar aan te spreken op negatieve punten. Dit kan bijvoorbeeld door werkgroepen in te richten en door zorgvuldig te communiceren naar alle betrokken partijen, zodat er een democratisch en bottom-up proces ontstaat. Ook is

vertrouwen sterk gerelateerd aan het voortbouwen op bestaande praktijken.

- Het is daarnaast essentieel om tijdens een traject het uiteindelijke resultaat expliciet te maken en ieders rol daarbij. Met andere woorden, om aandacht te hebben voor **resultaatgericht werken**. Hierbij dient er tevens een doorgaande lijn in aanpakken te zijn. Praktijkvoorbeelden komen uit Demarken, waar ze een fysieke ‘hier-ben-ik-koffer’ gebruiken voor de warme overdracht van kinderopvang naar basisschool.
- Ten slotte moet men voor een succesvolle samenwerking de **verschillende perspectieven** zien en horen. Hierbij ook het perspectief van de jeugdigen zelf en de ouders. Het is belangrijk dat er *met* hen wordt gesproken, bijvoorbeeld over gezamenlijk werken aan oplossingen en hoe jeugdigen zelf regie kunnen nemen. Uiteraard zijn daarnaast de perspectieven van zowel onderwijs- als jeugdprofessionals belangrijk. ►

‘We denderen door en vergeten te leren van elkaar en van processen. Een kind leert ook met vallen en opstaan. Praat over wat wél en juist niet werkt, overleg met elkaar en stuur bij waar nodig. Dan ontstaat gaandeweg meer verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp [...]’

Hoogleraar orthopedagogiek en klinische onderwijskunde Minnaert (2019)

3. Professioneel niveau

De factoren op het professionele niveau hebben te maken met (inter)professionele competenties en (inter)professionalisering. Hieronder worden puntsgewijs succesfactoren binnen het professionele niveau toegelicht.

- Een **professionele leergemeenschap** is een succesvolle manier om docenten en jeugdhulpverleners samen te professionaliseren. In zo'n leergemeenschap zijn experts betrokken en gaat het erom dat groepsleden van, en met, elkaar leren. Professionals zijn vooral tevreden over gelijkwaardige en informele samenwerkingsrelaties, waarbij ze elkaar kunnen aanvullen. Hiervoor is wel een cultuur nodig waarin het vanzelfsprekend is om kennis te delen en kritisch naar de eigen praktijk en die van anderen te kijken. Dít cultuur is er nog lang niet bij alle onderwijs- en zorgorganisaties.
- Binnen zo'n professionele leergemeenschap dienen deelnemers een onderzoekende en reflectieve houding te hebben. Onderdeel hiervan is dat zij **feedback** vragen aan anderen over hun eigen handelen en hun eigen gedrag.
- Deskundigheid is ook een succesfactor voor samenwerking. In de praktijk werken verschillende deskundigen aan verschillende aspecten van een probleem. Hiervoor is het nodig dat studenten **tijdens hun opleiding** al kennismaken met verschillende perspectieven. De studenten raken dan vroeg bekend met interprofessioneel samenwerken.
- Professionaliseringsactiviteiten van onderwijs- en jeugdprofessionals dienen een **samenhangend traject** te zijn. Vooral het gezamenlijk volgen van scholing gericht op samenwerking en communicatie in het sociale domein zorgt voor een gedeelde visie op zorg. Het zorgt er ook voor dat onderwijs en zorg leren van elkaar.
- Ten slotte is een succesfactor binnen dit professionele niveau om vast te stellen wie de 'kernpartners' in een samenwerking zijn en zo vroeg mogelijk bestuurlijke afspraken te maken. In de praktijk blijkt namelijk nogal eens dat **individuele bevlogen personen** succesvolle samenwerking aanwakkeren. Zij inspireren anderen met hun ideeën, verbinden mensen aan zich en zetten zich voor lange tijd in om de samenwerking op gang te houden. Maar een samenwerking mag niet vallen of staan

met individuele bevoegdheid, vandaar de bestuurlijke afspraken.

4. Procesniveau

Factoren op procesniveau hebben te maken met ondersteunende samenwerkingsprocedures. Daarnaast hebben deze factoren te maken met afstemming op het gebied van diagnosticeren en met werken aan een gezamenlijk zorgplan of een integrale aanpak.

5. Ondersteunende kennis-systemen en informatie-uitwisseling

Ten slotte beïnvloeden ondersteunende kennisystemen en informatie-uitwisseling de samenwerking. Deze factoren gaan over de afstemming tussen informatie- en datasystemen van verschillende organisaties en het vertrouwen in de veiligheid van elkaars systemen. ■

WAT WETEN OVER SAMENWERKING UIT ANDERE RELEVANTE DOMEINEN?

- **Translatie wetenschap:** vertalen van wetenschappelijke kennis naar praktijk en beleid.
- **Preventie wetenschap:** voorkomen van individuele en maatschappelijke problemen.
- **Implementatie wetenschap:** invoeren en breder gebruiken van een interventie.
- **Collectieve impact benadering:** realiseren van maatschappelijke impact bij een bepaalde populatie.

Er is kennis over samenwerking opgehaald uit andere relevante wetenschapsdomeinen. Dit zijn de **translationele wetenschap, preventiewetenschap, implementatiewetenschap en de collectieve impact-benadering**. Zie linksonder voor meer informatie over de verschillende wetenschapsdomeinen.

Er is naar deze specifieke domeinen gekeken, omdat ze bruikbare referentiekaders bieden om via interventies, maatregelen en strategieën de ontwikkelkansen van jeugdigen te verbeteren. De domeinen laten enkele kernelementen zien die belangrijk zijn om de samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs te bevorderen.

- Zo laten deze domeinen zien dat **samenwerken** tussen professionals, organisaties en instellingen, maar ook tussen wetenschap, beleid en praktijk steeds belangrijker wordt. Bijvoorbeeld verschillende lokale partners moeten verbinding met elkaar zoeken om programma's aan een lokale context aan te passen.
- Ook laten de domeinen zien dat het belangrijk is dat onderwijs en jeugdhulp samen zorgen voor een **doorlopende lijn**

van interventies, strategieën en programma's. Ook omdat er niet één duidelijke manier is om het welzijn van jeugdigen te verbeteren. Er is een heel scala aan interventies, strategieën en programma's.

- Een ander kernelement is om samen te starten bij de uiteindelijke publieke of maatschappelijke impact die wordt beoogd. Met andere woorden, om het **einddoel als startpunt** te nemen. Bijvoorbeeld het verminderen van een bepaald sociaal probleem. Vervolgens wordt vanuit dat sociale probleem teruggeredeneerd wat er nodig is om samen dit einddoel te realiseren.
- De domeinen tonen verder dat het gehele proces in kaart moet worden gebracht (**integraal model**). Dit proces loopt van de analyse, via werkzame interventies tot aan het zorgen voor publieke en maatschappelijke impact. Op deze manier krijgen (lokale) partners gezamenlijk een overzicht van wat er allemaal nodig is om impact te hebben. Bijvoorbeeld over het soort activiteiten en de randvoorwaarden die nodig zijn.
- Aanvullend hierop is dit een proces dat **cyclisch** verloopt. Waar nodig wordt steeds

samen teruggeschakeld om voorgaande stappen te verbeteren. Professionals werken samen stapsgewijs, ontdekkend, lerend en verbeterend toe naar een plan van aanpak om complexe (sociale) problemen op te lossen.

- Uit de domeinen blijkt het belang om onderscheid te maken tussen **verschillende soorten effecten en impact**. Het gaat er hierbij om dat partijen zich bewust worden dat een bepaalde interventie verschillende effecten en/of impact kan hebben. Bijvoorbeeld een interventie op het gebied van opvoeding kan op de lange termijn verder reiken dan alleen opvoeding. Dit betekent dat een bepaalde interventie, maatregel of strategie relevant is voor meerdere partijen, ook voor partijen die in eerste instantie een ander belang hebben. Samenwerkende partijen dienen dus oog te hebben voor wat een interventie, maatregel of strategie oplevert voor de mensen en de samenleving.
- Ten slotte lieten de verschillende domeinen zien dat het belangrijk is om te investeren in kennissynthese, kennisintegratie en de vertaling van kennis (een **kennistraject**). Het is dus een kernelement dat kennis 'landt' in de praktijk en het beleid van zowel onderwijs als jeugdhulp. ■

WAT VERTELLEN EXPERTS ONS OVER SAMENWERKING?

Aanvullend op de kennis die uit literatuur is gehaald, zijn er twaalf experts geïnterviewd over de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Dit zijn experts uit kennisinstituten, hogescholen, universiteiten, ouderinstellingen, een onderwijsinstelling en een managementbureau. Deze experts zien over het algemeen het belang van (een betere) samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp om jeugdigen optimale kansen te bieden. Sommigen zien het zelfs als iets cruciaals, anderen zijn genuanceerder.

De experts zien verschillende vormen van samenwerking voor zich. Deze vormen lopen uiteen van een vorm waarin onderwijs en jeugdhulp elkaar goed kunnen vinden als dat nodig is, een vorm waarin jeugdhulp wordt aangeboden op school, tot een vorm waarin onderwijs en jeugdhulp samensmelten tot één organisatie met een gedeelde visie.

De experts hadden ook uiteenlopende meningen over andere aspecten van de samenwerking. De belangrijkste bevindingen zijn als volgt:

- De experts herkennen de succesfactoren voor samenwerking die uit de literatuur komen. Een enkeling heeft hier een aanvulling op dat gemeentelijke instellingen jeugd- en onderwijsorganisaties moeten kunnen verplichten om een samenwerking aan te gaan. Ook vinden zij dat er aandacht moet zijn voor samenwerkingsvaardigheden, tussendoelen stellen en de erkenning dat belangen en motivaties van organisaties anders kunnen zijn.
- Over het algemeen vinden de experts dat er genoeg kennis is over de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Wel kan er meer kennis komen over effecten van samenwerking (ook met ouders) op een jeugdige zelf.
- Sommige experts denken dat bestaande kennis onvoldoende wordt toegepast. Hierbij denken anderen dat professionals vooral onvoldoende weten hoe zij kennis moeten toepassen in een andere onderwijscontext. Bijvoorbeeld hoe kennis over samenwerking tussen jeugdhulp in het primair onderwijs toegepast kan worden in het voortgezet onderwijs.
- Ten slotte geven de experts aan dat knelpunten op beleids- en bestuursniveau (door verschillende kaders, restricties en subsidies) samenwerkingen belemmeren. ■

‘Er zijn scholen waar jeugdhulp aanwezig is in de school en er daarnaast een directe verbinding is met het wijkteam. [...] Een lb'er vertelde mij: voorheen was ik 80% van mijn tijd bezig met het vinden van de juiste zorg, nu hoeft dat niet meer, want de zorg is gewoon in huis.’

Expert over vorm waarbij jeugdhulp wordt aangeboden in de school

WAT VINDEN BETROKKENEN VAN DE OPGEHAALDE KENNIS?

Ten slotte zijn er drie gesprekken gehouden met diverse groepen uit de praktijk om de opgehaalde inzichten uit de literatuur en uit eerdere gesprekken te toetsen. Hieronder staan de resultaten uit de gesprekken samengevat.

1. Gesprek met experts van NCJ, NJi, Trimbos Instituut en het kenniscentrum Jeugdpsychiatrie

Bij het eerste gesprek waren experts aanwezig vanuit NCJ, NJi, Trimbos Instituut en het kenniscentrum Jeugdpsychiatrie. Ook waren er diverse lectoren en promovendi. Volgens deze groep is het nodig om altijd met elkaar vast te stellen *waarom* een bepaalde samenwerking nodig is. Betrokken partijen dienen dan te kijken naar de effecten van een samenwerking op een gezin, zodat de samenwerking een middel blijft en geen doel wordt.

Daarnaast ziet deze groep duidelijk de voordelen van samenwerken, maar vinden zij ook dat men alert moet zijn op neveneffecten. Bijvoorbeeld het neveneffect dat jeugdigen te snel doorverwezen

worden van onderwijs naar jeugdhulp. Ook denken zij dat er aandacht moet zijn voor de rol die prestatiedruk speelt bij de problemen van jeugdigen. Net als de rol van andere normatieve ideeën over 'juist' gedrag. Soms is goed ook goed genoeg. Een school hoeft niet alles met jeugdhulp te bespreken. Belangrijkste vraag hierbij is wanneer onderwijsprofessionals en jeugdhulpprofessionals elkaar moeten betrekken. De experts in de groep vinden dit een grijs gebied. Er mag meer aandacht voor komen, ook tijdens opleidingen. En tijdens die opleidingen moeten studenten competenties ontwikkelen over hoe zij om kunnen gaan met bepaalde hulpvragen en uitdagingen.

Ten slotte sloot deze groep zich aan bij het inzicht dat er meer bekend mag worden over effecten van samenwerking op jeugdigen zelf en over wanneer en in welke context een samenwerking effectief is. Tevens vonden zij dat professionals uit onderwijs en jeugdzorg bestaande kennis nog onvoldoende (kunnen) benutten.

'Het hangt letterlijk van relaties af. Er is al genoeg onderzoek gedaan.'

Expert uit groepsgesprek

2. Gesprek met vertegenwoordigers van een samenwerkingsverband, een onderwijsstichting, een onderwijsadviesbureau en het NJi

Bij het tweede gesprek waren vertegenwoordigers van een samenwerkingsverband, een onderwijsstichting, een onderwijsadviesbureau en het NJi aanwezig. Zij benadrukten dat samenwerking een containerbegrip is. Samenwerking kan praten met ouders inhouden, maar ook samen optrekken of samen met andere professionals een cursus volgen. Het is belangrijk om in de toekomst te verduidelijken welke vormen van, en gradaties in, samenwerkingen er zijn en wat er effectief is.

Net als de andere groep benadrukte deze groep het belang om samenwerking te zien als een middel om duurzame effecten te bereiken. Hierbij dienen de verschillende partijen de urgentie en behoefte te voelen om samen te werken. Som is het dan nodig om buiten het eigen afgebakende domein te werken. En ook deze groep sluit zich aan bij de eerdere bevinding dat er voldoende kennis is over samenwerking, maar dat die kennis nog onvoldoende wordt benut. ►

3. Gesprek met ouders en jeugdigen

Ten slotte waren bij het derde gesprek negen ouders en jeugdigen aanwezig. Zij hadden allemaal ervaring met de samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp en jeugdbescherming. Net als de experts tijdens het eerste gesprek bevestigden de ouders dat het belangrijk is om te kijken *waarom* een samenwerking nodig is. Volgens hen gaan partijen er nu te snel vanuit dat iedereen hetzelfde belang heeft. De ouders geven aan dat er eerst een duidelijk plan moet zijn en dat pas daarna partijen moeten bepalen wie wat bijdraagt. En, net als de aanwezigen bij het eerste gesprek, zien zij dat normatieve ideeën over wat 'juist' gedrag is problemen kunnen verergeren. Niet alle jeugdigen passen door dezelfde mal. Tijdens dit gesprek kwam tevens de ontwikkeling van relevante competenties al tijdens opleidingen terug.

Een nog niet eerder ingebracht punt is om mét de ouders en jeugdigen te praten in plaats van óver hen. Zij zijn een gelijkwaardige partner aan onderwijs- en jeugdhulpprofessionals. En misschien soms zelf meer, omdat zij een belangrijke kennisbron zijn over hun eigen kind. Waar hulpverleners komen en gaan, zijn ouders er altijd. Het hoge verloop van professionals zien de ouders dan ook als een groot probleem, omdat er kennis verloren gaat. Dit hoge verloop bemoeilijkt daarnaast het opbouwen van een goede vertrouwensband, terwijl dat juist als belangrijke succesfactor voor samenwerking uit de literatuurstudie kwam. ■

‘Je bouwt als ouder kennis op over het hele traject. Want hulpverleners komen en gaan, maar jij bent er altijd.’

Ouder uit groepsgesprek

Dit is de publiekssamenvatting van een door het Verwey-Jonker Instituut uitgevoerd onderzoek naar de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp.

Tekst Maartje Kouwenberg

Foto's Pexels / Shutterstock

Grafisch ontwerp Nieuw-Eken Ontwerp

Voor inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met het Verwey-Jonker Instituut.

Voor vragen over de publiekssamenvatting kunt u contact opnemen met info@nro.nl.

januari 2022

NRO NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJS-ONDERZOEK

 ZonMw

VERWEY Instituut
JONKER